

บทวิเคราะห์โครงการนำร่องเพื่อขจัดยาเสพติด

ระหว่างสภาออบเพื่อการกู้รัฐฉานกับ UNODC และรัฐบาลเต็งเส่ง

.....

คณะกรรมการปราบปรามยาเสพติด สภาเพื่อการออบกู้รัฐฉาน (RCSS - ANC)

23 ธันวาคม 2556

“จากประสบการณ์ความพยายามของสภาเพื่อการออบกู้รัฐฉาน ในการร่วมมือเพื่อจัดทำโครงการปราบปรามยาเสพติด สะท้อนให้เห็นว่าข้อตกลงที่เกิดขึ้นเป็นเพียงกระดาษแผ่นหนึ่ง โดยที่รัฐบาลไม่มีเจตจำนงที่จะให้ความร่วมมือเพื่อขจัดยาเสพติดแต่อย่างใด

แม้ว่าสภาเพื่อการออบกู้รัฐฉาน ได้จัดให้มีผู้ประสานงานซึ่งทำหน้าที่ติดต่อกับคณะกรรมการกลางควบคุมการใช้ยาเสพติดโดยมิชอบแห่งพม่า และ UNODC สำหรับโครงการพืชเศรษฐกิจทดแทนและการขจัดยาเสพติดเป็นเวลาหนึ่งปี แต่ที่ผ่านมามีคณะกรรมการกลางควบคุมการใช้ยาเสพติดโดยมิชอบแห่งพม่าไม่เคยติดต่อเราอย่างเป็นทางการ ถือว่าเป็นความล้มเหลวของรัฐบาลในการปฏิบัติตามข้อตกลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการสันติภาพ”

บทวิเคราะห์ชิ้นนี้อธิบายถึงความร่วมมือ ระหว่างสภาเพื่อการออบกู้รัฐฉานในการทำโครงการนำร่องร่วมกับสำนักงานว่าด้วยยาเสพติดและอาชญากรรมแห่งสหประชาชาติ (UN Office on Drugs and Crime - UNODC) และรัฐบาลเต็งเส่งตามข้อตกลงหยุดยิงกับสภาเพื่อการออบกู้รัฐฉาน ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา มีข้อตกลงให้ชะลอโครงการออกไปเนื่องจากขาดความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐบาลในทุกระดับ การทำงานเช่นนี้ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการสันติภาพ

ข้อมูลเกี่ยวกับความร่วมมือในโครงการปราบปรามยาเสพติด

ภายหลังจากสภาเพื่อการออบกู้รัฐฉานมีข้อตกลงหยุดยิงกับรัฐบาลเต็งเส่ง (ในเดือนธันวาคม 2554) มีการจัดประชุมไตรภาคีระหว่างสภาเพื่อการออบกู้รัฐฉาน, UNODC และรัฐบาลเต็งเส่ง ที่เมืองท่าซี้ไห่ลี้ระหว่างวันที่ 27-28 ตุลาคม 2555 สำหรับความร่วมมือในการจัดทำโครงการพัฒนาทางเลือกให้กับเกษตรกรที่ปลูกฝิ่น โดยเป็นข้อตกลงที่มีรายละเอียดเก้าข้อ

ข้อตกลงที่มีรายละเอียดเก้าข้ออันเป็นผลจากการประชุมไตรภาคีครั้งนั้นมีเนื้อหาดังนี้

1. ให้มีความร่วมมือระหว่างรัฐบาล UNODC และสภาเพื่อการออบกู้รัฐฉานในการประเมินความต้องการในอำเภอเมืองนายและเมืองปานในรัฐฉาน

2. จากข้อมูลที่ได้จากการประเมินความต้องการ ให้รัฐบาล UNODC และสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉานร่วมกันคัดเลือกพื้นที่สำหรับโครงการนำร่องในอำเภอทั้งสองแห่ง
3. ให้จัดประชุมปรึกษาหารือในระดับชุมชนสำหรับพื้นที่โครงการนำร่อง โดยถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการออกแบบโครงการพัฒนาทางเลือกสำหรับพื้นที่นำร่องเหล่านี้
4. ให้ปฏิบัติตามกระบวนการนี้โดยเร็วที่สุดโดยเป็นความร่วมมือระหว่างรัฐบาล UNODC และสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน เพื่อสนับสนุนให้เกิดกระบวนการพัฒนาทางเลือกเหล่านี้
5. UNODC จะให้ความสนับสนุนด้านวิชาการกับรัฐบาลและสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉานในกระบวนการพัฒนาทางเลือกเหล่านี้
6. UNODC จะพูดคุยกับแหล่งทุนระหว่างประเทศเพื่อขอรับทุนที่จำเป็นสำหรับโครงการนำร่องในพื้นที่ที่คัดเลือกไว้
7. สภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉานจะเผยแพร่ให้ประชาชนในพื้นที่และสมาชิกของกลุ่มตนได้รับทราบข้อมูลและปลอดภัยจากอันตรายของยาเสพติด ให้ลดหรือให้จัดการปลูกฝิ่นโดยสิ้นเชิง ให้มีความร่วมมือเพื่อควบคุมยาเสพติด และให้ดำเนินการตามโครงการพืชเศรษฐกิจทดแทน
8. เพื่อให้การปฏิบัติเพื่อควบคุมยาเสพติดได้รับผลสำเร็จ รวมทั้งโครงการพัฒนาทางเลือก คณะกรรมการกลางควบคุมการใช้ยาเสพติดโดยมิชอบแห่งพม่า (Myanmar Central Committee for Drug Abuse Control - CCDAC) สำนักงานตำรวจแห่งรัฐฉาน (Shan State Police Force) และสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน จะแต่งตั้งบุคคลผู้ประสานงานและมีการแลกเปลี่ยนข้อมูลผ่านทางอีเมล โทรศัพท์ และสื่ออื่น ๆ ที่เหมาะสม
9. จะมีการนำเสนอให้หน่วยงานระดับสูงได้ทราบถึงปัญหาด้านความมั่นคง ที่ส่งผลกระทบต่อโครงการพืชเศรษฐกิจทดแทนในพื้นที่ซึ่งเป็นความร่วมมือระหว่าง คณะกรรมการกลางควบคุมการใช้ยาเสพติดโดยมิชอบแห่งพม่า UNODC และสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน

รัฐบาลมิได้ให้ความเห็นชอบตั้งแต่เริ่มต้นโครงการ

เพื่อให้สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงที่มีเนื้อหาแก้ไข สภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉานได้แต่งตั้ง พันตรี จายแสงวัน ทำหน้าที่ประสานงานในสำนักงานตัวแทนที่กรุงตองจี เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2556 เพื่อทำหน้าที่ติดต่อกับคณะกรรมการกลางควบคุมการใช้ยาเสพติดโดยมิชอบแห่งพม่า และ UNODC

ในข้อตกลง ไม่มีการกำหนดกรอบเวลาเพื่อเริ่มต้นการปฏิบัติ โดยระบุเพียงว่าความร่วมมือจะเกิดขึ้นโดยเร็วสุดเท่าที่จะเป็นไปได้

ในวันที่ 24 มกราคม 2556 พันโท จายหาญ (Sai Harn) ประธานคณะกรรมการปราบปรามยาเสพติด สภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน (RCSS - ANC) และ พันตรีจายแสงวัน (Wan Seng) ได้ประชุมกับ พ.อ.อ่องทู่ (Aung Thu) รัฐมนตรีความมั่นคงและกิจการชายแดน และมีการสอบถามว่าจะเริ่มโครงการปลูกพืชเศรษฐกิจทดแทนและโครงการทางเลือกเมื่อใด พร้อมแจ้งให้เขาทราบว่าทางสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉานกำลังเตรียมพร้อมเพื่อความร่วมมือในโครงการนี้ แต่ได้รับคำตอบจาก พ.อ.อ่องทู่

เพียงว่าทางเบ็องบนยังไม่สั่งการลงมา เมื่อมีการสอบถามไปยัง พ.ต.อ. วินตุน (Win Tun) ก็ได้รับคำตอบเช่นเดียวกันว่ายังไม่มีการสั่งการลงมาจากเบ็องบน

ความล่าช้าและอุปสรรคต่อการประเมินความต้องการของโครงการ

ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 255 ในการประชุมระหว่างพลไทยอดศึก ประธานสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน กับนายเจสัน เอลิซาอิด (Jason Eligh) ผู้จัดการภาคพื้นที่สหภาพพม่า UNODC ที่ดอยไตแลงในเดือนมีนาคม 2556 มีการเสนอให้มีความร่วมมือจากทั้งสามฝ่ายเพื่อประเมินสถานการณ์ความต้องการในพื้นที่โครงการ และมีการเน้นย้ำว่า UNODC อยู่ในกระบวนการประชุมและส่งเสริมความร่วมมือจากภาครัฐ

อนจะมีการประเมินสถานการณ์ความต้องการในพื้นที่โครงการจากทั้งสามฝ่าย หน่วยงานปราบปรามยาเสพติดของสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน ได้ลงพื้นที่ทำการประเมินสถานการณ์ความต้องการในเบื้องต้น ในอำเภอเมืองป๋น จำนวน 9 หมู่บ้าน และอีก 11 หมู่บ้านในอำเภอเมืองนายเมื่อเดือนกุมภาพันธ์และมีนาคม 2556 พบว่า ชาวบ้านต้องพึ่งพารายได้จาก การปลูกฝิ่น จึงมีโอกาสน้อยมากที่พวกเขาจะมีรายได้มากขึ้นจากการปลูกพืชชนิดอื่น และชาวบ้านยังต้องใช้เงินเพื่อซื้อข้าว ไม่มีโรงเรียนสำหรับเด็ก ๆ และไม่มีสถานพยาบาลสำหรับชาวบ้าน ที่ดินก็ไม่อุดมสมบูรณ์ และมีปัญหาด้านแหล่งน้ำ มีการตัดไม้ทำลายป่าในอดีต ชุมชนเหล่านี้เคยถูกกองทัพพม่าบังคับให้โยกย้ายถิ่นฐานมาก่อนแล้ว

หน่วยงานปราบปรามยาเสพติดของสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉานได้จัดการประชุมปรึกษาหารือกับชาวบ้าน ซึ่งจำต้องพึ่งรายได้จากการปลูกฝิ่น ก็ได้คำตอบจากชาวบ้านบอกว่า ถ้ามีทางเลือก พวกเขาก็ต้องการปลูกพืชเกษตรชนิดอื่น ที่มีผลตอบแทนให้พวกเขาอย่างพอเพียง พร้อมทั้งมีตลาดรับซื้อ อย่างไรก็ดี จนถึงสิ้นเดือนมีนาคม 2556 ยังไม่มีความคืบหน้าใด ๆ จากคณะกรรมการกลางควบคุมการใช้ยาเสพติดโดยมีขอบแห่งพม่า

ในวันที่ 2 เมษายน 2556 พันโท จายหาญ ประธานคณะกรรมการปราบปรามยาเสพติด สภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน และพันตรีจายแสวงวัน (Sai Seng Wan) ได้เข้าพบกับนายเจสัน เอลิซาอิด ที่สำนักงาน UNODC ที่กรุงตองจี เขาบอกว่า UNODC จะนำเรื่องไปพูดคุยกับรัฐบาลในส่วนที่เกี่ยวกับการประเมินสถานการณ์ความต้องการในบริเวณพื้นที่เมืองนายและเมืองป๋น ในช่วงสัปดาห์สุดท้ายของเมษายน 2556

ในวันที่ 5 เมษายน 2556 มีการสอบถาม พ.ต.อ. วินตุน ว่า จะเริ่มการประเมินสถานการณ์ความต้องการในพื้นที่โครงการเมื่อใด อย่างไรก็ดี เขาบอกว่าเขาจำเป็นต้องสอบถามจาก UNODC เกี่ยวกับประเด็นนี้ก่อน

เป็นที่น่าสังเกตว่า ในแง่หนึ่ง UNODC บอกว่า ยังไม่สามารถเริ่มการประเมินสถานการณ์ความต้องการในพื้นที่โครงการได้ เนื่องจากยังไม่ได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาล แต่ในอีกด้านหนึ่งคณะกรรมการกลางควบคุมการใช้ยาเสพติดโดยมีขอบแห่งพม่าซึ่งเป็นหน่วยงานในระดับรัฐก็ตอบสวนกลับเช่นเดียวกันว่า จำเป็นต้องสอบถามจาก UNODC ก่อน

สุดท้าย ในเดือนกรกฎาคม 2556 มีการประเมินสถานการณ์ความต้องการในพื้นที่โครงการร่วมกันระหว่างสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน, UNODC และคณะกรรมการกลางควบคุมการใช้ยาเสพติดโดยมีขอบแห่งพม่าในพื้นที่เมืองนายและเมืองป๋น โดยมี พันตรี จายวันแสวง ทำหน้าที่ประสานงานกับ UNODC และหน่วยงานปราบปรามยาเสพติดของสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน โดย พันตรี จายวันแสวง ได้รายงานข้อมูลเกี่ยวกับการประเมินสถานการณ์ความต้องการในพื้นที่โครงการในรัฐฉานเพื่อให้ชาวบ้านได้ทราบข้อมูลล่วงหน้าและทำความเข้าใจได้ง่ายในช่วงที่กระบวนการเริ่มต้นขึ้น

ในระหว่างวันที่ 23-24 กรกฎาคม 2556 มีการร่วมมือจัดการประเมินสถานการณ์ความต้องการในพื้นที่โครงการที่ศาลากลางของอำเภอเมืองนาย โดยมีตัวแทนมาจาก 17 หมู่บ้าน อย่างไรก็ดี ในวันที่ 25 กรกฎาคม 2556 ที่เมืองบั่น หน่วยงานปราบปรามยาเสพติดของสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน ได้ถูก พ.ต.ต.จอยซาน (Kyaw San) แห่งคณะกรรมการกลางควบคุมการใช้ยาเสพติดโดยมิชอบแห่งพม่า ชัดขวางไม่ให้เข้าร่วมประชุม โดยเขาอ้างว่า รัฐบาลรัฐฉานยังไม่ได้รับแจ้งว่าสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน มีส่วนร่วมในการประเมินสถานการณ์ความต้องการในพื้นที่โครงการ ทางประธานหน่วยงานปราบปรามยาเสพติดของสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน จึงได้เขียนจดหมายถึง พ.ต.อ. มินเต็ง (Myint Thein) แห่งคณะกรรมการกลางควบคุมการใช้ยาเสพติดโดยมิชอบแห่งพม่า ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2556 เพื่อสอบถามปัญหาในเรื่องนี้ แต่ไม่ได้รับคำตอบ

อันที่จริงแล้ว ประธานหน่วยงานปราบปรามยาเสพติดของสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน ได้แจ้งให้ผู้บัญชาการตำรวจแห่งรัฐฉานทราบตั้งแต่วันที่ 21 กรกฎาคมแล้วว่า สภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน จะร่วมมือกันในการประเมินสถานการณ์ความต้องการในพื้นที่โครงการ และตลอดขั้นตอนการประเมินสถานการณ์ความต้องการในพื้นที่โครงการ MAS (หน่วยงานความมั่นคง กระทรวงกลาโหม) และตำรวจพิเศษจะปฏิบัติงานร่วมกันในกระบวนการ มีการจัดบันทึกและรายงานข้อมูลให้ผู้บังคับบัญชา เนื่องจากการประเมินความต้องการของหน่วยงานทั้งสามเป็นผลมาจากการพูดคุยระหว่าง UNODC และคณะกรรมการกลางควบคุมการใช้ยาเสพติดโดยมิชอบแห่งพม่า จึงเป็นไปได้ที่รัฐบาลรัฐฉานจะไม่ทราบการดำเนินงานในเรื่องนี้ และการประเมินสถานการณ์ความต้องการในพื้นที่โครงการ ก็เป็นข้อแรกที่ปรากฏในข้อตกลงที่มีเนื้อหาแก้ไขข้อที่จัดทำขึ้นที่เมืองท่าซี้เหล็ก

สภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉานไม่ได้รับเชิญให้พบตัวแทนการทูตในพื้นที่โครงการ

ในวันที่ 30 กรกฎาคม 2556 UNODC แจ้งให้สภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉานทราบว่า นายเจสัน เอลิซาอิต ได้นำเอกอัครราชทูตสหรัฐฯ เอกอัครราชทูตสหภาพยุโรปและแหล่งทุนเข้าเยี่ยมชมโครงการพัฒนาทางเลือกที่เมืองนาย (วันที่ 3 ธันวาคม 2556) และเมืองบั่น (วันที่ 4 ธันวาคม 2556) เขากล่าวว่าทางคณะต้องการพบกับชาวบ้านในพื้นที่รวมทั้งตัวแทนของสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน อย่างไรก็ดี เนื่องจากคณะกรรมการกลางควบคุมการใช้ยาเสพติดโดยมิชอบแห่งพม่าและรัฐบาลแห่งรัฐฉานไม่ได้เชิญหรือแจ้งให้สภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉานทราบเกี่ยวกับการเดินทางมาเยือนครั้งนี้อย่างเป็นทางการ เป็นเหตุให้สภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉานไม่สามารถพบกับคณะตัวแทนได้ และเป็นการละเมิดข้อตกลงที่มีเนื้อหาแก้ไขข้อ

ข้อสรุป

จากประสบการณ์ความพยายามของสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน ในการร่วมมือเพื่อจัดทำโครงการปราบปรามยาเสพติด สะท้อนให้เห็นว่าข้อตกลงที่เกิดขึ้นเป็นเพียงกระดาษแผ่นหนึ่ง โดยที่รัฐบาลไม่มีเจตจำนงที่จะให้ความร่วมมือเพื่อขจัดยาเสพติดแต่อย่างใด

แม้ว่าสภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน ได้จัดให้มีผู้ประสานงานซึ่งทำหน้าที่ติดต่อกับคณะกรรมการกลางควบคุมการใช้ยาเสพติดโดยมิชอบแห่งพม่า และ UNODC สำหรับโครงการพืชเศรษฐกิจทดแทนและการขจัดยาเสพติดเป็นเวลาหนึ่งปี แต่ที่ผ่านมากomiteeกรรมการกลางควบคุมการใช้ยาเสพติดโดยมิชอบแห่งพม่าไม่เคยติดต่อเราอย่างเป็นทางการ

ถือว่าเป็นความล้มเหลวของรัฐบาลในการปฏิบัติตามข้อตกลง ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในกระบวนการสันติภาพ

Map of the joint pilot drug eradication project area

คณะกรรมการปราบปรามยาเสพติด

สภาเพื่อการกอบกู้รัฐฉาน

ข้อมูลเพิ่มเติมโปรดติดต่อ:

- พ.ท.จายหาญ +66 888569186
- พ.ต. แสงวัน +66 874399678
- Email rcss.anc@gmail.com
- Website www.rcssanc.org
- Twitter www.twitter.com/rcssand
- Facebook www.facebook.com/rcssand